

III. Przegląd prawodawstwa

1. POLSKIE PRAWO SKARBOWE

(1. I. — 31. III. 1931)*)

I.

Budżet.

Ustawą z dn. 12. II. 31 (Dz. U. 24/139) uzupełnione zostały kredyty administracyjne, ustalone w prowizorium budżetowym na 1-szy kwartał r. 1927, o 17.412.926 zł (głównie na rzecz Min. Reform Rolnych), wydatki nadzwyczajne określonych przedsiębiorstw państwowych zwiększono w okresie od 1. I. 1926 do 31. III. 1927 w stosunku do kwot, ustalonych ustawą skarbową na r. 1925, o 3.952.556 zł, zaś wydatki nadzwyczajne wyszczególnionych przedsiębiorstw oraz loterii państwowej o 618.681 zł.

Głównie z powodu panującego w kraju bezrobocia podwyższone zostały ustawą z dn. 3. II, 31 (Dz. U. 11/52) kredyty, ustalone w budżecie na r. 1930/31, o 39.461.668 zł; przeznaczono m. i. dodatkowo na fundusz dyspozycyjny Min. Spraw Wewnętrznych 3.000.000 zł, na dopłaty do zabezpieczenia na wypadek bezrobocia oraz pomoc dla bezrobotnych miast i wsi 34.250.000 zł, na dotacje dla Państw Banku Rolnego na pomoc kredytową dla Polaków zagranicą 1.000.000 zł. Ogólna suma wydatków, ustalona w budżecie na r. 1930/31, nie mogła jednak ulec zwiększeniu mimo otwarcia wspomnianych dodatkowych kredytów, co miało być osiągnięte przez zmniejszenie wydatków w innych działach i paragrafach budżetu. Na uwagę zasługuje upoważnienie Min. Skarbu do przenoszenia kredytów, przeznaczonych na spłatę kapitału i odsetek, z działu długów zagranicznych na dział długów wewnętrznych. — Nadzwyczajny 10% dodatek do niektórych podatków i opłat, ustanowiony na rok budżetowy 1930/31, nie miał być pobierany według RMS. z dn. 17. II. 31 (Dz. U. 20/121) do dodatkowego podatku od zapalniczek, przewidzianego ustawą o monopolu zapalczanym z dn. 30. I. 1931.

W dniu 30. III. 31 ogłoszona została ustawa skarbowa z dn. 21. III. 31 na r. 1931/32 (Dz. U. 28/188). Uprawnienia skarbowo-administracyjne, ustanowione w ustawie, odbiegają w licznych szczegółach od dotychczasowych przepisów. Zauważyć można wzrost uprawnień Rady Ministrów, a w szczególności Prezesa Rady Ministrów.

*) Dz. U. 1931, Nr. 1—29.

Ustawa upoważnia Rząd do czynienia wydatków administracyjnych w kwocie 2.851.898.423 zł oraz ustala rozchody przedsiębiorstw i monopolów państwowych w kwocie ogólnej 2.642.921.966 zł. Dopłaty do niektórych przedsiębiorstw państwowych, niepokryte wpływami tychże przedsiębiorstw, wynoszą 13.981.374 zł. Ustawa przewiduje więc łączne wydatki w wys. 2.865.879.797 zł (o 75.042.064 zł mniej, jak w roku poprzednim). Jako pokrycie służą dochody z administracji, oraz wpłaty przedsiębiorstw i monopolów państwowych w kwocie ogólnej 2.866.711.474 zł (o 172.025.094 zł mniejsze, jak w roku poprzednim).

Ustawa przewiduje, podobnie jak poprzednie ustawy skarbowe, kredyty, przeznaczone na wypłatę dodatków miesięcznych do uposażeń funkcjonariuszów państwowych oraz do zaopatrzeń emerytalnych (w wysokości 15%), z wyłączeniem jednak diet posłów i senatorów. Rada Ministrów władna jest na wniosek Ministra Skarbu cofnąć lub obniżyć powyższe dodatki.

Wszelkie kredyty, prelimitowane w budżecie, będą, jak dotąd, otwierane przez Ministra Skarbu miesięcznie. O ile jednak, płynne zapasy Skarbu Państwa, t. j. cała gotówka, stanowiąca własność Skarbu Państwa, znajdująca się w Banku Polskim, Pocztovej Kasie Oszczędności i w kasach skarbowych, osiągną kwotę 300.000.000 zł, może Minister Skarbu otwierać kredyty także na okresy dłuższe, nie przekraczając jednakowoż trzech miesięcy.

Rząd może skutecznie wydatki na cele nie przewidziane w budżecie albo na cele przewidziane, ale w granicach wyższych, niż zezwala na to budżet lub ustawa skarbowa, gdy nastąpiła konieczność¹⁾, wymagająca natychmiastowego asygnowania sum ze Skarbu Państwa. Wydatek taki musi się opierać na uchwale Rady Ministrów, która jest obowiązana w terminie tygodniowym ogłosić tę uchwałę w „Monitorze Polskim”, przesłać do wiadomości Najwyższej Izby Kontroli i jednocześnie przedłożyć Sejmowi wniosek w sprawie kredytów dodatkowych.

Minister Skarbu za zgodą Prezesa Rady Ministrów²⁾ ma prawo na wniosek właściwego ministra, wzgl. Marszałków Sejmu i Senatu i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, przenosić kredyty, związane z normalnym tokiem administracji (bieżące koszty utrzymania i funkcjonowania organów administracji państwowej³⁾) w obrębie każdego działu poszczególniej części budżetu, a kredyty, zwiększające inne wydatki, w obrębie tej samej części budżetu (w obrębie Min. Spraw Wojskowych także na „rezerwę zaopatrzenia”

¹⁾ Dotychczas: „Kłęsa żywiołowa lub inny wypadek nagły i t. d.”

²⁾ Dotychczas jedynie na wniosek właściwej władzy.

³⁾ Dotychczas ogólnie: wydatki „rzeczowo-administracyjne”.

wojska i marynarki). Przeniesienia kredytów nie mogą być dokonane na paragrafy, obejmujące uposażenia. O przeniesieniach zawiadamia Minister Skarbu natychmiast Najwyższą Izbę Kontroli. Poza tem Minister Skarbu ma prawo, również za zgodą Prezesa Rady Ministrów, zwiększać wydatki⁴⁾ przedsiębiorstw i monopolów państwowych, z wyjątkiem wydatków stałych osobowych, o ile nie zmniejszy się wskutek tego dochód czysty lub nie zwiększy się deficyt. W planie finansowo-gospodarczym „Funduszu obrotowego reformy rolnej” Minister Skarbu ma prawo, jak w poprzedniej już ustawie skarbowej, jednak obecnie za zgodą Prezesa Rady Ministrów, zwiększać wydatki i ustalać nowe, o ile nie spowoduje to zwiększenie dotacji Skarbu Państwa na rzecz danego funduszu. Wreszcie Minister Skarbu ma prawo, za zgodą Prezesa Rady Ministrów, w miarę uzyskania odpowiedniego pokrycia, zwiększać wydatki na spłatę długów państwowych. Zakaz przenoszenia kredytów na fundusze dyspozycyjne niektórych Ministrów oraz na fundusz reprezentacyjny Min. Spraw Zagranicznych został w ustawie skarbowej pominięty. Pominięty został również przepis, poddający fundusze propagandowy i reprezentacyjny Min. Spraw Zagranicznych zwykłej kontroli Najwyższej Izby Kontroli.

Kwota 50.000.000 zł bezprocentowego kredytu, przysługującego Skarbowi Państwa w Banku Polskim, stanowić będzie w r. 1931/32 fundusz obrotowy Skarbu Państwa. Minister Skarbu ma prawo kwoty, podjęte z tego funduszu, zarachować na dochód Ministerstwa Skarbu, zwroty zaś do tego funduszu zarachować jako wydatek Ministerstwa Skarbu.

Okres ulgowy, przewidziany, jak w ostatniej ustawie skarbowej, jedynie dla kredytów budowlanych oraz dla rezerwy zaopatrzenia (wojska i marynarki), wynosi nadal trzy miesiące. Ograniczenie powyższe nie dotyczy jednak wydatków na rachunek zysku handlowego, przewidzianych w planach finansowo-gospodarczych monopolów państwowych. — Minister Skarbu upoważniony został nadal do udzielania związkom samorządowym pożyczek z zapasów kasowych na termin nie dłuższy, niż roczny, do wys. 20% ogólnej sumy podatków samorządowych, pobieranych przez kasy skarbowe. Upoważnienie Ministra Skarbu do udzielania z zapasów kasowych pomocy kredytowej dla drobnego rolnictwa zostało w ustawie pominięte. Pominięte jest również ustanowienie 10% dodatku do niektórych podatków i opłat z powodu zasadniczego ustalenia tegoż dodatku z dniem 1. IV. 31 ustawą z dn. 12. II. 31 (Dz. U. 16/82)⁵⁾.

⁴⁾ Dotychczas jedynie wydatki zwyczajne.

⁵⁾ Szczegółowe przepisy w sprawie 10% dodatku do podatków i opłat zob. w części III. niniejszego przeglądu.

Zestawienie ogólne według grup i części
preliminarza na rok 1931/32.

(A. Administracja — brutto, B. Przedsiębiorstwa i C. Monopole — netto).

L. części	Część	Wydatki zł	Dochody zł
A. Administracja:			
1	Prezydent Rzeczypospolitej	3 585 000	245 300
2a	Sejm	7 943 755	316 400
2b	Senat	2 027 490	46 150
3	Kontrola Państwa	7 627 600	202 130
4	Prezydjum Rady Ministrów	3 738 000	29 100
5	Min. Spraw Zagranicznych	51 098 500	11 356 000
6	„ „ Wojskowych	836 150 000	5 184 426
7	„ „ Wewnętrznych	253 315 000	12 698 963
8	„ Skarbu	137 336 355	1692 664 090 ⁶⁾
9	„ Sprawiedliwości	129 826 763	44 509 390
10	„ Przemysłu i Handlu	33 812 755	14 387 315
11	„ Komunikacji	4 771 000	554 500
12	„ Rolnictwa	48 800 000	9 673 271
13	„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	445 205 603	4 913 465
14	„ Robót Publicznych	118 577 000	18 645 245
15	„ Pracy i Opieki Społ.	104 318 472	958 960
16	„ Reform Rolnych	51 100 000	6 790 075
17	„ Poczty i Telegrafów	2 650 000	8 600
18	Emerytury i zaopatrzenia	131 400 000	24 900 000
19	Renty inwalidzkie i pensje	163 500 000	—
20	Długi państwowe	315 115 130 ⁷⁾	—
Razem A:		2 851 898 423	1 848 083 380

⁶⁾ W tem dochody zwyczajne z ogólnego zarządu skarbowego 105.350.000 zł, z danin publicznych 1.423.155.000 zł (z podatków bezpośrednich 706.010.000 zł, z podatków pośrednich 185.645.000 zł, z cła 350.000.000 zł, z opłat stempowych i danin pokrewnych 181.500.000 zł); dochody nadzwyczajne 157.571.000 zł (głównie z podatku majątkowego — 44.000.000 zł i z 10% dodatku do danin publicznych — 112.650.000 zł).

⁷⁾ Długi wewnętrzne: spłata kapitału 15.422.492 zł, spłata odsetek 37.408.033 zł. Długi zagraniczne: spłata kapitału 87.944.587 zł, spłata odsetek 170.661.309 zł. Wyplaty z tytułu poręki: spłata kapitału 1.354.928 zł, spłata odsetek 1.416.781 zł.

L. części	Część	Dopłata ze Skarbu zł	Wpłata do Skarbu zł
	B. Przedsiębiorstwa:		
4	a) Polska Agencja Telegraf.	756 059	—
	b) Drukarnie Państwowe .	—	187 484
	c) Wydawnictwa Państwowe	—	668 870
6	a) Państwowe Wytwórnice Uzbrojenia	7 000 000	—
	b) Państwowa Wytwórnia Prochu i Materiałów Kru- szących	2 450 000	—
	c) Państw. Zakłady Lotnicze	—	—
	d) Państw. Zakłady Inżynierji	2 000 000	—
	e) Państwowe Zakłady U- mundurowania	—	—
7	a) Zdrojowiska Państwowe	—	—
	b) Państwowe Zakłady Prze- mysłowo-Zbożowe. . .	615 000	—
8	Mennica Państwowa . . .	130 000	—
10	Przedsiębiorstwa przemysło- we, handlowe i górniczo- hutnicze	1 030 315 ⁸⁾	—
11	Polskie Koleje Państwowe.	—	45 910 000 ⁹⁾
12	Lasy Państwowe	—	65 620 319 ¹⁰⁾
14	Państwowe Zakłady Wodo- ciągowe na Górnym Śląsku	—	—
15	Etapy Urzędu Emigracyjnego	—	—
17	Polska Poczta, Telegraf i Te- lefon oraz Państwowa Wy- twórnia Aparatów Telegra- ficznych i Telefonicznych.	—	24 700 160 ¹¹⁾
	Razem B:	13 981 374	136 620 319

8) Wpływy brutto 25.305.300 zł.

10) Wpływy brutto 169.220.525 zł.

9) Wpływy brutto 1.593.902.000 zł.

11) Wpływy brutto 264.195.460 zł.

L. części	Część	Dopłata ze Skarbu zł	Wpłata do Skarbu zł
8	C. Monopole:		
	Monopol solny . . .	—	46 918 800 ¹³⁾
	„ tytoniowy .	—	390 960 000 ¹⁴⁾
	„ spirytusowy .	—	401 160 975 ¹⁵⁾
	Loterja Państwowa .	—	18 200 000 ¹⁶⁾
	Monopol zapalczany .	—	24 768 000
	Razem C:	—	882 007 775
	Razem A + B + C:	2 865 879 797 ¹²⁾	2 866 711 474 ¹⁷⁾

II.

Wydatki.

W dziedzinie wydatków osobowych, unormowanych jednolicie dla całej administracji państwowej, na uwagę zasługuje przepis ustawy skarbowej z dn. 21. III. 31 na r. 1931/32 (Dz. U. 28/188), dotyczący wypłaty dodatków miesięcznych do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych oraz do zaopatrzeń emerytalnych. Rada Ministrów może dodatki na wniosek Ministra Skarbu cofnąć lub obniżyć. — Pozatem wyszczególnić wypada ustawę z dn. 18. III. 31 (Dz. U. 27/170) o zmianie niektórych postanowień ustawy z dn. 11. XII. 23 o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Za świadczenia, obciążające w myśl ustawy emerytalnej Skarb Państwa, ustanawia się opłaty w wysokości 5% (dotychczas 3%) uposażenia w czynnej służbie. Obowiązek uiszczania opłat ustaje po uiszczeniu ich co najmniej za 35 lat, policzalnych do wysługi emerytalnej. Prawo do uposażenia

¹²⁾ W tem wydatków nadzwyczajnych 125.987.611 zł (o 63.506.325 zł mniej, jak w roku poprzednim) głównie dla Min. Spraw Wojsk. (budownictwo), Min. Robót Publ. (budowle wodne) i Min. Skarbu (niedobór Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwidacji we Lwowie).

¹³⁾ Wpływy brutto 100.682.000 zł.

¹⁴⁾ Wpływy brutto 720.627.000 zł.

¹⁵⁾ Wpływy brutto 640.143.910 zł.

¹⁶⁾ Wpływy brutto 93.403.220 zł.

¹⁷⁾ W tem dochodów nadzwyczajnych 165.245.275 zł.

emerytalnego nabywa się po nieprzerwanej, co najmniej 10-letniej (wyjątkowo 5-letniej) państwowej służbie cywilnej wzgl. wojskowej. Czas służby podczas wojny (także służby cywilnej na terenie operacyjnym) liczy się podwójnie. Za służbę zagranicą lub na terenie Gdańska oblicza się emeryturę według uposażenia, jakie byłoby pobierane w kraju. Za zgodą Ministra Skarbu zaliczone mogą być do wysługi emerytalnej także służba prowizoryczna, praktykancka i kontraktowa po uiszczeniu przez funkcjonariusza opłaty emerytalnej od uposażenia, uzyskanego przy pierwszym mianowaniu na stałe. W razie wstępu ponownego do służby państwowej zalicza się za służbę, pełnioną przed przerwą, jeden rok, ewent. więcej za zgodą Ministra Skarbu¹⁸⁾.

Co się tyczy wydatków osobowych w poszczególnych dziedzinach administracji państwowej, to wydano w zakresie Min. Spraw Wojskowych RRM. z dn. 12. I. 31 (Dz. U. 7/32) o państwowej pomocy lekarskiej dla wojskowych zawodowych, ich rodzin, oraz emerytów (zob. mianowicie §§ 10, 12 i 18), w zakresie Min. Skarbu ustawę z dn. 21. III. 31 (Dz. U. 29/193) o zmianie i uzupełnieniu niektórych postanowień RPR z dn. 6. III. 28 (Dz. U. 27/245) o zapatrzeniu b. skazańców politycznych, oraz w zakresie Min. Pracy i Opieki Społ. RMP. i OS. z dn. 28. II. 31 (Dz. U. 24/143) w sprawie inwalidzkich komisji rewizyjno-lekarskich i inwalidzkich komisji odwoławczych.

Dziedziny wydatków rzeczowych dotyczy art. 13 RPR. z dn. 6. III. 28 o Policji Państwowej, ogłoszonego w jednolitym tekście OMSW. z dn. 31. XII. 30 (Dz. U. 1931 : 5/27). Koszta utrzymania Policji Państwowej ponosi Skarb Państwa. Jednostki samorządu terytorjalnego obowiązane są na żądanie władz administracji ogólnej dostarczać za opłatą lokali, potrzebnych na pomieszczenie posterunków, koszar, biur policyjnych i mieszkań prywatnych dla oficerów i nieskoszarowanych szeregowych Policji Państwowej. Wysokość opłat ustala Min. Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Robót Publicznych. Pozatem wymienić należy RMWR. i OP. z dn. 11. III. 31 (Dz. U. 29/197), wydane w porozumieniu z MSW. i MS. w sprawie wydatków, uskutecznianych na mieszkania nauczycieli szkół powszechnych przez kasy skarbowe na ciężar związków komunalnych.

W zakresie gospodarki funduszowej wymienić należy przede wszystkim ustawę z dn. 3. II. 31 o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. 16/81). Państwowy Fundusz Drogowy tworzy

¹⁸⁾ W sprawie emerytur za służbę w b. ces. austriackiem zob. konwencję z Austrią i in. państwami z dn. 30. XI. 23 (Dz. U. 1931 : 8/41).

się dla dostarczenia środków na budowę, utrzymanie i wzmocnienie dróg państwowych oraz udzielenia zapomóg na budowę, utrzymanie i wzmocnienie dróg samorządowych. Państw. Fundusz Drogowy jest osobą prawną. Na pokrycie wydatków Funduszu służą: 1) opłaty od pojazdów mechanicznych oraz niektórych pojazdów konnych¹⁹⁾, 2) opłaty od biletów za przejazd pojazdem mechanicznym¹⁹⁾, 3) grzywny za przekroczenia przepisów porządkowych na drogach publicznych, 4) opłaty od reklam, umieszczonych wzdłuż dróg publicznych poza granicami miast¹⁹⁾, 5) dotacja Skarbu Państwa w wysokości, określonej w budżecie państwowym na każdy okres budżetowy.

Państwowy Fundusz Drogowy ma prawo zaciągać pożyczki do łącznej wysokości 400.000.000 zł, wzgl. w równowartości w obcych walutach, z zabezpieczeniem na wpływach z wymienionych powyżej opłat. Warunki pożyczek zatwierdza Minister Skarbu. Ma on prawo do tej samej wysokości udzielać gwarancji państwowej za pożyczki, zaciągnięte przez Fundusz. Budżet Państw Funduszu Drogowego, sporządzony przez Min. Robót Publicznych w porozumieniu z Min. Skarbu i in. ministrami, stanowi załącznik każdorocznego budżetu Ministerstwa Robót Publicznych. Wysokość dotacyj z Funduszu dla związków komunalnych ustala corocznie Min. Robót Publ. w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Skarbu. Zarząd Państwowym Funduszem Drogowym sprawuje Minister Robót Publicznych. Sprawozdanie rachunkowe Funduszu za każdy okres budżetowy będzie dołączane do właściwego zamknięcia rachunków państwowych. Min. Robót Publ. ma prawo w porozumieniu z Min. Skarbu zwiększać wydatki, przewidziane w budżecie Funduszu, jak również ustala i nowe wydatki, w budżecie tym nieprzewidziane, o ile zmiany te nie spowodują powiększenia dotacyj ze Skarbu Państwa na rzecz Funduszu.

Przepisy wykonawcze do ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym zawiera RMRP. i MS. z dn. 17. III. 31 (Dz. U. 25/150). Dochody Funduszu z opłat wpływać będą do Pocztowej Kasy Oszczędności na specjalne konta czekowe władz wymiarowych. Sumy te przelewane będą następnie 15-go każdego miesiąca oraz z końcem roku budżetowego do Centralnej Kasy Państwowej, gdzie zarachowane będą oddzielnie jako specjalny fundusz p. n. „Państwowy Fundusz Drogowy”. Kontrolę nad działalnością władz wymiarowych prowadzą właściwe władze wojewódzkie. Sprawozdanie roczne obejmować będzie zestawienie dochodów, wydatków, sald i zaległości oraz opis wykonanych robót.

¹⁹⁾ Przepisy szczegółowe zob. w części III niniejszego przeglądu w dziale, dotyczącym publicznych środków komunikacyjnych.

Ustawa z dn. 18. III. 31 (Dz. U. 27/169) upoważnia Ministra Skarbu do udzielenia Państwowemu Funduszowi Drogowemu pożyczki w sumie 22 milionów zł z zapasów kasowych. Fundusz zwróci pożyczkę w trzech ratach rocznych, a to w roku budżetowym 1931/32 — w kwocie 4.400.000 zł, a w latach budżetowych 1932/33 i 1933/34 po 8.800.000 zł.

Na zasadzie ustawy z dn. 27. II. 31 (Dz. U. 23/135) tworzy się Państwowy Fundusz Eksportowy celem popierania wywozu wszelkiego rodzaju krajowych produktów rolnych i przemysłowych w drodze udzielania poręki²⁰⁾ oraz udzielania kredytu na cele produkcji eksportowej lub handlu wywozowego. Na rachunek Funduszu będą przekazywane: 1) wpływy ze spłaty pożyczek, udzielonych przez Skarb Państwa instytucjom kredytowym na podstawie RPR. z dn. 17. V. 27 i ze spłaty procentów od tych pożyczek do łącznej wysokości 60 milionów zł; 2) udzielone Bankowi Gospodarstwa Krajowego z budżetu państwowego lokaty, których cele zostały już osiągnięte; 3) kwoty, przewidziane przez ustawy, oraz 4) procenty i ewentualne opłaty za udzielone gwarancje lub kredyty i inne dochody, nie pochodzące z funduszków państwowych. Dochody Funduszu będą używane na zwiększenie kapitału Funduszu. Skarb Państwa może przyjmować odpowiedzialność za poręki, udzielone przez Fundusz²⁰⁾. Straty, mogące wynikać z działalności Funduszu, przewidzianej w ustawie, będą pokrywane z kapitału Funduszu. Kapitał Funduszu ustala się w ogólnej kwocie 150 milionów zł. Minister Skarbu przedkłada corocznie Sejmowi najpóźniej do 1. III. każdego roku sprawozdanie z działalności Funduszu.

Co się tyczy Funduszu Bezrobocia, to uchylone zostało na skutek RMP. i OS. w poroz. z MS. z dn. 20. III. 31 (Dz. U. 27/187) rozporządzenie z dn. 12. VI. 29 w sprawie obniżenia wkładek zakładów pracy oraz podwyższenia norm zasiłków. Nowe rozporządzenie weszło w życie z dn. 30. III. wzgl. 6. IV. 31²¹⁾ 22).

²⁰⁾ Szczegółowe przepisy zob. w części IV niniejszego przeglądu.

²¹⁾ W sprawie zasiłków płaconych z Funduszu Bezrobocia robotnikom częściowo zatrudnionym zob. Dz. U. 25, 26, 69—71, 144 i 145.

²²⁾ W sprawie podziału funduszy pensyjnych b. zarządu ck. Kolei Państwowych zob. konwencję z Austrią i in. państwami z dn. 30. XI. 23 (Dz. U. 1931 : 8/41). Pozatem zob. także polsko-niemiecki układ waloryzacyjny z dn. 5. VII. 28 (Dz. U. 1931 : 19/106, ratyf. Dz. U. 11/53), przewidujący m. i. uregulowanie przez Rząd Polski roszczeń obywateli polskich do niemieckich zakładów ubezpieczeniowych, w którym to celu wypłacone zostaną Rządowi Polskiemu tytułem odprawy kwoty 900.000 mk. i 426.000 zł.

III.

Dochody.

W dziedzinie dochodów państwowych z opłat ogólnoadministracyjnych ogłoszoną została ustawa z dn. 12. II. 31 (Dz. U. 16/82) o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat. W rachubę wchodzi tutaj opłaty od podań i świadectw, uregulowane w ustawie stempłowej z dn. 1. VII. 26. Dodatek obowiązuje od 1. IV. 31. Przepisy wykonawcze podaje RMS. z dn. 6. III. 31 (Dz. U. 23/138). — Podwyższenie opłat emerytalnych do 5% uposażenia funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych w czynnej służbie postanawia ustawa z dn. 18. III. 31 (Dz. U. 27/170). Opłatę pobiera się każdego miesiąca przez potrącenie z uposażenia. Opłaty uiszczają należy za przynajmniej 35 lat, policzalnych do wysługi emerytalnej²²⁾.

Co się tyczy opłat administracyjnych, pobieranych w poszczególnych Ministerstwach, to wymienić należy tutaj RMP. i H. z dn. 17. III. 31 (Dz. U. 29/198) o częściowej zmianie rozporz. z dn. 3. VIII. 28 o opłatach za czynności urzędów miar. Opłata za asystę urzędnika przy dokonywaniu czynności związanych z konserwacją wzgl. drobną naprawą narzędzi mierniczych, jeżeli ich dokonanie wymaga tylko usunięcia niewygasłej cechy legalizacyjnej oraz ponownego jej nałożenia, wynosi 20% opłaty zasadniczej (poza miejscem urzędem przynajmniej 8 zł)²³⁾.

W dziedzinie dochodów państwowych z własnego gospodarstwa wymienić należy najpierw przepisy, dotyczące majątków państwowych. RRM. z dn. 12. II. 31 (Dz. U. 12/56) o ustaleniu planu parcelacyjnego na r. 1932 przeznaczają na cele reformy rolnej 20.000 ha gruntów państwowych i Państw. Banku Rolnego (głównie w okręgach ziemskich łuckim i brzeskim) oraz 180.000 ha gruntów prywatnych²⁴⁾.

RRM. z dn. 12. I. 31 (Dz. U. 7/33) zmieniło nazwę przedsiębiorstwa przemysłowego „Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Tarnowie” na „Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach”.

Wysokość uposażenia pracowników Państwowego Banku Rolnego obniżona została o 10% RRM. z dn. 24. III. 31 (Dz.

²²⁾ Pozatem w sprawie ustawy emerytalnej zob. część II niniejszego przeglądu.

²³⁾ Dziedziny opłat patentowych dotyczy Dz. U. 107

²⁴⁾ W sprawie wymiaru samoistnego podatku komunalnego od gruntów państwowych zob. Dz. U. 38. — Pozatem w sprawie odstąpienia terenów państwowych zob. Dz. U. 83.

U. 27/186). Również o 10% obniżone zostało RRM. z dn. 24. III. 31 r. (Dz. U. 27/184) uposażenie pracowników Pocztovej Kasy Oszczędności. RRM. z dn. 24. III. 31 (Dz. U. 27/185) zarządziło także obniżenie o 10% uposażenia pracowników Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Publicznych środków komunikacyjnych (dróg państwowych i samorządowych) dotyczy ważna ustawa z d. 3. II. 31 o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. 16/81)²⁵⁾. Na cele Funduszu, przewidziane w ustawie, ustanowione są opłaty, przedewszystkiem od pojazdów mechanicznych i od niektórych pojazdów konnych. Opłata od pojazdów mechanicznych wynosi w stosunku rocznym: 1) od samochodu osobowego, służącego do własnego użytku, o ile waga samochodu nie przewyższa 1500 kg: po 40 zł od każdego 100 kg, a o ile waga samochodu jest wyższa: 600 zł od 1500 kg i po 50 zł od każdego następnego 100 kg; 2) od samochodu osobowego, użytkowanego przez przedsiębiorstwa przewozowe w celach zarobkowych: po 50 zł od każdego 100 kg wagi; 3) od samochodu ciężarowego lub traktora, służącego do własnego użytku, o ile waga samochodu nie przewyższa 1500 kg: po 40 zł od każdego 100 kg, — o ile waga samochodu jest wyższa: 600 zł od 1500 kg i po 50 zł od każdego następnego 100 kg; 4) od samochodu ciężarowego lub traktora użytkowanego w celach zarobkowych, o ile waga samochodu nie przewyższa 1500 kg: po 60 zł od każdego 100 kg, — o ile waga samochodu jest wyższa: 900 zł od 1500 kg i po 70 zł od każdego następnego 100 kg; 5) od przyczepek do pojazdów mechanicznych tak dla przewozu osób, jak i ciężarów — po 50 zł od każdego 100 kg wagi własnej przyczepki; 6) od motocykla bez przyczepki po 50 zł; 7) od motocykla z przyczepką oraz trzykołowych pojazdów mechanicznych (cyklonetek) po 75 zł.

Przy obliczaniu wagi pojazdów mechanicznych nie uwzględnia się ilości mniejszych niż 50 kg, a ilości większe niż 50 kg liczy się za 100 kg. Dla pojazdów mechanicznych i przyczepek na kołach o pełnych obręczach gumowych podwyższa się opłatę o 25%, zaś na kołach o obręczach żelaznych — o 100%. Ustawa upoważnia Radę Ministrów do zmieniania opłat o drodze rozporządzeń z zastrzeżeniem, że opłata od 100 kg wagi samochodu osobowego nie może przekraczać 55 zł, zaś od 100 kg wagi samochodu ciężarowego — 75 zł. Zmiany opłat mogą być ustalane tylko na okres pełnego roku budżetowego, wzgl. pełnych lat budżetowych. Od pojazdów mechanicznych, typów, ustalonych przez Min. Spraw Wojskowych w porozumieniu z Min. Przem. i Handlu i Robót Publ., opłata wynosi 40% opłaty normalnej.

²⁵⁾ Zob. także powyżej część II. niniejszego przeglądu.

Opłata od pojazdów mechanicznych oraz konnych, używanych do zarobkowego przewozu towarów przez przedsiębiorstwa przewozowe na określonych szlakach poza miejscem stałego zamieszkania właściciela pojazdu, w wysokości po 3 gr od jednego tonno-kilometra przewożonego towaru. Opłata może być zryczałtowana. Pojazdy mechaniczne, wprowadzone do Polski na czasowy pobyt, mogą być opodatkowane w wysokości i według zasad, ustalanych przez Min. Robót Publ. w porozum. z Min. Spraw Wewn., Skarbu i Spraw Zagranicznych.

Zwolnione od opłat są prócz pojazdów, przeznaczonych dla celów urzędowych, pojazdy instytucyj i zakładów użyteczności publicznej, pojazdy „Polskich Kolei Państwowych” oraz „Polskiej Poczty, Telegrafu i Telefonu”, z wyjątkiem pojazdów, używanych do zarobkowego przewożenia osób i bagaży, wreszcie traktory, przeznaczone dla celów rolniczych, o ile nie są używane do przewozu ciężarów po drogach publicznych.

Opłaty przewidziane w ustawie, uiszcza właściciel pojazdu w ratach kwartalnych z góry. Wymiar i pobór opłaty uskutecznią się według miejsca stałego postoju pojazdu, ewent. miejsca stałego pobytu właściciela pojazdu. W gminach miejskich wymierzają i pobierają opłatę zarządy tych gmin, w gminach wiejskich wymierzają opłatę wydziały powiatowe, pobierają zarządy gmin wiejskich. Odwołania rozstrzyga ostatecznie wojewoda, a w Warszawie — Minister Robót Publicznych. Władze wymiarowe i poborowe otrzymują za swe czynności odszkodowanie w łącznej wysokości 5% sum, wpłaconych do kas skarbowych na rachunek Państw. Funduszu Drogowego. Do opłat od pojazdów nie mogą być ustanowione żadne dodatki na rzecz Państwa ani związków samorządowych.

Dalsza opłata na rzecz Państw. Funduszu Drogowego ustanowiona jest od biletu za przejazd pojazdem mechanicznym z wyjątkiem biletu za przejazd autobusem, kursującym jedynie w granicach gminy miejskiej. Opłata wynosi jedną trzecią część ceny biletu. Opłata ta może być zryczałtowana.

Pozatem przewiduje ustawa jeszcze opłatę od reklam, umieszczonych wzdłuż dróg publicznych poza granicami miast, w wys. do 25 zł rocznie za jeden metr kwadratowy powierzchni reklamy. Opłatę wymierzają i pobierają władze samorządowe. Od opłaty zwolnione są reklamy przedsiębiorstw, umieszczone na budynkach i ogrodzeniach tych budynków, w których znajdują się dane przedsiębiorstwa.

Ustawa obowiązuje od dnia 1. IV. 31. Od tego terminu znosi się liczne opłaty, ustanowione mianowicie w ustawie z dn. 10. XII.

1920 o budowie i utrzymaniu dróg publicznych, jak opłaty kopytowe, opłaty mytnicze (z pewnymi wyjątkami)²⁶⁾ i inne.

Przepisy wykonawcze do ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym zawiera RMRP. i S. z dn. 17. III. 31 (Dz. U. 25/150)²⁷⁾. Odnośnie opłaty od pojazdu mechanicznego nadmienić należy, że w razie dopuszczenia pojazdu do ruchu w ciągu kwartału uiszcza się opłatę w pierwszym dniu następnego kwartału za okres czasu od dnia, w którym powstał obowiązek płacenia opłaty.

Obowiązkowi płacenia opłaty od pojazdów mechanicznych oraz od pojazdów konnych, używanych do zarobkowego przewozu towarów przez przedsiębiorstwa przewozowe, nie podlegają pojazdy, używane do przewozu własnych towarów przedsiębiorstwa, jak również pojazdy wynajmowane doraźnie za zapłatą. Opłata ryczałtowa wymierzana jest jednorazowo za cały rok budżetowy, a płatna w czterech ratach kwartalnych zgóry. W razie rozpoczęcia przewozu towarów w ciągu roku opłatę wymierza się od dnia rozpoczęcia przewozu do końca odnośnego roku budżetowego.

Przy obliczaniu ryczałtowej opłaty uwzględnia się tonnaż czyli siłę nośną pojazdu²⁸⁾, ilość kilometrów, jaką przeciętnie pojazd normalnie w ciągu kwartału może przebyć²⁹⁾, oraz współczynnik zapewnienia pojazdu³⁰⁾. W wypadkach przerw w komunikacji, spowodowanych siłą wyższą, mogą być przyznane ulgi.

Opłatę od biletów za przejazd pojazdem mechan. wymierza i pobiera się według miejsca stałego postoju pojazdu, ewent. miejsca stałego zamieszkania posiadacza pojazdu. Opłatę wymierzają i pobierają władze samorządowe. Opłata ryczałtowa wymierzana jest jednorazowo za cały rok budżetowy, płatna w ratach miesięcznych z dołu najpóźniej w ostatnim dniu danego miesiąca. Przy obliczaniu ryczałtowej opłaty uwzględnia się cenę biletu za przejazd między krańcowymi miejscami postoju linii przewozowej, ilość kursów w jedną stronę na dobę, ilość miejsc w pojazdach (ewent. średnią ilość miejsc, jeżeli kursują pojazdy o różnej ilości miejsc) oraz współczynnik zapewnienia pojazdu (na drogach o twardej nawierzchni 0,5,

²⁶⁾ Opłaty mytnicze pobierane są na większych mostach, zbudowanych z pożyczek amortyzacyjnych, aż do zamortyzowania się tych pożyczek.

²⁷⁾ Zob. także powyżej część II. niniejszego przeglądu.

²⁸⁾ Otrzymałą przez pomnożenie sumy szerokości obręczy wszystkich kół w centymetrach przez 0,150 t.

²⁹⁾ Przyjmuje się przeciętnie 60 dni pracy w kwartale na 50 km przy drogach z twardą nawierzchnią i na 30 km przy drogach gruntowych. Dla pojazdów konnych przyjmuje się przeciętnie 50 dni pracy w kwartale na 25 km przy drogach z twardą nawierzchnią i 20 km przy drogach gruntowych.

³⁰⁾ Na drogach z twardą nawierzchnią 0,60, na drogach gruntowych 0,30.

na drogach gruntowych 0,4); ilość dni w roku przyjmuje się na 360. W razie udzielenia zezwolenia na płacenie opłaty od rzeczywiście sprzedanych biletów należy bloki biletów zgłosić do urzędowego ostemplowania, opłatę zaś uiszczyć w ciągu 10 dni każdego miesiąca za ubiegły miesiąc, załączając równocześnie grzbiety zużytych bloków biletowych.

Opłacie od reklam podlegają wszelkie reklamy umieszczone, wywieszane lub wyświetlane poza granicami administracyjnymi miast wzdłuż dróg publicznych. Opłata obciąża właściciela reklamy. Opłata roczna wynosi od reklam, posiadających znaczenie dla ruchu pojazdów mechanicznych³¹⁾ oraz od reklam towarzystw turystycznych 10 i 15 zł zależnie od zajmowanej powierzchni (0,5--2 m² i ponad 2 m²), od innych reklam po 25 zł od 1 m². O ile obowiązek zapłaty powstał w ciągu roku, uiszcza się opłatę jednorazowo za pozostałe miesiące roku w ciągu 14 dni po doręczeniu nakazu płatniczego.

Opłaty, przewidziane w ustawie o Państwowym Funduszu Drogowym, uiszcza się przez Poczтовую Kasę Oszczędności za pomocą specjalnych blankietów nadawczych celem ułatwienia kontroli urzędem wojewódzkim.

Dziedziny państwowych środków komunikacyjnych dotyczy także RRM. z dn. 12. I. 31 (Dz. U. 6/28), przekazujące Urzędowi Morskiemu wszystkie sprawy budowy portu w Gdyni.

Jednolity tekst ustawy z dn. 3. VI. 1924 o poczcie, telegrafii i telefonii z uwzględnieniem późniejszych zmian ogłasza OMP. i T. z dn. 21. I. 1931 (Dz. U. 12/57). Na uwagę zasługują następujące przepisy ustawy. Zakładanie, utrzymywanie i eksploatacja urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicznych jest wyłącznym prawem Państwa. Wyrażenia telegraf i telefon oznaczają w ustawie także radjotelegraf, radjotelefon, radjofon. Dozwolone jest wysyłanie listów przez umyślnych posłańców w obrębie tej samej miejscowości oraz rozsyłka czasopism i wydawnictw w obrębie 15 km od miejsca wydania. Bez koncesji wolno zakładać i utrzymywać w ruchu urządzenia telegraficzne i telefoniczne drutowe właścicielom gruntów³²⁾, właścicielom domów i zakładów przemysłowych w obrębie realności oraz okrętom dla wewnętrznego porozumiewania się, Zwolnienia od opłat pocztowych, telegraficz-

³¹⁾ Adresy stacyj benzynowych, warsztatów naprawy, składów części wymiennych.

³²⁾ W obrębie granic gruntu a także między gruntami oddzielenymi przestrzenią do 25 km, o ile należą do jednego właściciela lub połączone są we wspólnym zarządzie, a przewody nie przechodzą przez drogę lub wodę publiczną.

nych i telefonicznych są ściśle określone³³). Poczta jest zwolniona od opłat mytniczych i nie może być pociągnięta do udziału w kosztach budowy i utrzymania dróg publicznych. W stosunku do kolei państwowych zarząd Poczty i Telegrafów korzysta z licznych uprawnień oraz płaci za ściśle określone świadczenia kolei należności, których wysokość ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów³⁴).

W sprawie eksploatacji handlowych linii powietrznych przez rządy polski i francuski podpisana została w Warszawie dn. 2. VIII. 1930 konwencja (Dz. U. 1931 : 22/131 i 132).³⁵)

W zakresie monopolu tytoniowego wymienić należy RMS. z dn. 10. XII. 1930 o uprawie tytoniu w r. 1931 (Dz. U. 1931 : 3/15). Ilość okręgów, w których dozwolona została uprawa tytoniu, została zwiększona do 11 (5 we wschodniej Małopolsce, pozatem wołyński, lubelski, grodzieński, pomorski, śląski i miechowski). Najniższy wymiar przestrzeni gruntowej dla plantacji tytoniu ustanowiony jest dla każdego okręgu z osobna : od 600 m (dla najwięcej na południo-wschód położonych okręgów) do 2500 m² (dla okręgów grodzieńskiego, pomorskiego i miechowskiego). Plantator obowiązany jest użyć do uprawy nasienia, dostarczanego bezpłatnie przez urząd wzgl. zakład monopolu tytoniowego. Dotychczasowy przepis, że liście tytoniowe, wyprodukowane wbrew powyższemu obowiązkowi, wykupione będą po cenie najniższej, został pominięty³⁶).

³³) Nie wszystkie przesyłki urzędowe są zwolnione od opłaty pocztowej. Zwolnienie nie odnosi się m. in. do przesyłek listowych, przeznaczonych dla adresatów zamieszkałych w miejscowości, w której ma siedzibę swoją nadająca władza wzgl. urząd, oraz do przesyłek listowych, przeznaczonych do zagranicy. Zwolnione są od opłat m. in. telegramy i rozmowy telefoniczne osób prywatnych do władz w wypadkach napadów rabunkowych lub katastrof oraz telegramy i rozmowy telefoniczne władz wojskowych w razie mobilizacji, wojny lub w okresie, kiedy tego będzie wymagał interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów.

³⁴) Pozatem w sprawie protestowania weksli (tylko do 2000 zł) zob. Dz. U. 199 i 200 (§ 3). Uzup. i zmiany taryfy pocztowej zob. Dz. U. 31 i 201. Międzynarodowej konwencji telegraficznej dotyczy Dz. U. 48.

³⁵) Przedsiębiorstwa koncesjonowane będą obowiązane przewozić pocztą lotniczą. Spraw celnych dotyczy art. V. konwencji.

³⁶) Pozatem w sprawie dodatkowego cennika wyrobów tytoniowych zob. Dz. U. 102. — W sprawie ratyfikacji noty o zakupie tytoniu, dołączonej do konwencji z Grecją, zob. Dz. U. 129.

W dziedzinie monopolu spirytusowego wymienić należy RRM. z dn. 30. XII. 1930 (Dz. U. 1931 : 2/8), ustalające podstawowe ceny monopolowe za spirytus, dostarczony w kampanji 1930/31. Ceny są dla wszystkich województw obniżone, niejednokrotnie nawet znacznie (n. p. dla woj. łódzkiego, krakowskiego i śląskiego o ca 11%). Dla gorzelnii przemysłowych (poza drożdżowemi), zużytkowujących wywar, cena jest obniżona do 66,61 zł za 1 hl (dotychczas 72,36 zł)²⁷⁾.

Dotychczasowa ustawa o monopolu zapalczanym z dn. 15. VII. 1925 zastąpiona została nową ustawą z dn. 30. I. 31 (Dz. U. 9/45). Nowa ustawa pod wieloma względami różni się zasadniczo od dawniejszej. Na uwagę zasługują następujące przepisy. Wyrób w kraju, przywóz z zagranicy lub z obszaru w. m. Gdańska oraz wywóz z kraju: zapalek wszelkiego rodzaju, pręcików z drzewa, używanych na zapaliki, taśmy drzewnej, używanej na pudełka do zapalek, gotowych pudełek do zapalek i zapalniczek oraz ich części zamiennych (z wyjątkiem zapalniczek elektrycznych, umocowanych we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji, oraz zapalniczek, wyrobionych ze złota i srebra i zaopatrzonych cechą urzędu probierczego) jest wyłącznym przywilejem Skarbu Państwa (monopolem) i stanowi przedmiot monopolu zapalczanego. Uprawnienia powyższe wykonywać będzie Państwowy Monopol Zapalczany, posiadający odrębną osobowość prawną. Naczelny Zarząd Państwowego Monopolu Zapalczanego sprawuje Minister Skarbu.

Zabrania się bez zezwolenia Ministra Skarbu wyrobu w kraju, przywozu i wywozu przedmiotów, objętych monopolem. Zakaz powyższy nie ma zastosowania do przywozu zapalek i zapalniczek przez podróżnych w ilości do dwóch pudełek zapalek (do 75 sztuk zapalek każde) i jednej zapalniczki na osobę. Minister Skarbu określa sposób ustalenia cen sprzedaży wyrobów, objętych monopolem. Zapaliki i zapalniczki, objęte monopolem, podlegają przy przywozie z zagranicy opłacie monopolowej, pobieranej w formie dodatku do cła (przy przywozie z obszaru w. m. Gdańska tylko opłacie monopolowej) w wys. : 268 zł od każdego miliona sztuk zapalek, 10 zł od jednej zapalniczki kieszonkowej i 25 zł od jednej zapalniczki ściennej lub stołowej.

Wyrób, sprzedaż i wywóz przedmiotów, objętych monopolem, podlega kontroli skarbowej. Odpowiednie zgłoszenia do władzy skarbowej są wolne od opłaty stempelowej.

Właściciele przedsiębiorstw wyrobów przedmiotów, objętych monopolem zapalczanym, obowiązani są odprzedać Monopolowi,

²⁷⁾ Pozatem zob. także Dz. U. 127 oraz 68.

który obowiązany jest wykupić wszelkie zapasy, maszyny, narzędzia, urządzenia, surowce i półfabrykaty, służące wyłącznie do danej produkcji. Wykup fabryk zależy od uznania Ministra Skarbu i następuje zasadniczo po cenie ugodowej. W razie braku zgody szacunku dokonywa specjalna komisja szacunkowa, ustanowiona przez Ministra Skarbu³⁸). Niezadowoleni z wysokości wynagrodzenia mogą dochodzić reszty wynagrodzenia w drodze sądowej w ciągu 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

Po ustaleniu ceny szacunkowej przez Komisję, o ile nie będzie zawarty dobrowolny akt przewłaszczenia, przepisanie własności nieruchomości nastąpi na podstawie aktu jednostronnego, zeznanego przez przedstawiciela Skarbu, zaś suma szacunkowa, ustalona przez komisję, złożona będzie do depozytu sądowego. Nieruchomość, przepisana w ten sposób na rzecz Monopolu, staje się wolną od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych, dla których jako ubezpieczenie służy suma złożona do depozytu sądowego. Dochodzenia reszty wynagrodzenia w drodze sądowej nie stanowi przeszkody do przepisania tytułu własności. Minister Skarbu jest uprawniony, na warunkach przez siebie ustanowionych, do udzielenia osobom prywatnym na czas określony pozwolenia na wyrób zapalniczek objętych monopolem, präcików z drzewa, taśmy drzewnej wzgl. pudełek do zapalek na rzecz Państw. Monopolu Zapalczanego.

Upoważnia się Ministra Skarbu do oddania eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego w dzierżawę. W razie wydzierżawienia Minister Skarbu będzie władny: 1) sprzedać dzierżawcy fabryki zapalek oraz urządzenia i objekty, które podlegały wzgl. podlegają przymusowemu wykupowi na rzecz Skarbu Państwa, atoli z zastrzeżeniem, że po upływie okresu dzierżawy wszystkie stanowiące własność dzierżawcy fabryki zapalek i zapalniczek wraz z gruntami, całkowitem urządzeniem i przynależnościami przechodzą bezpłatnie i bez żadnego odszkodowania na własność Skarbu Państwa, wolne od jakichkolwiek obciążeń, w stanie dobrym i technicznie zdatnym do użytku, 2) zgodzić się na poddanie rozstrzygnięciu sądu polubownego wszelkich sporów Skarbu Państwa z dzierżawcą z tytułu stosunku dzierżawnego — i z osobami, poręczającymi spełnianie obowiązków dzierżawnych — z tytułu tej rękojmi, 3) upoważnić dzierżawcę do bezpośredniego nabycia od dotychczasowych właścicieli wspomnianych powyżej surowców, półfabrykatów, maszyn, narzędzi, urządzeń oraz fabryk, 4) wyrazić zgodę, aby przy ustaleniu ceny wykupu fabryk präcików z drzewa

³⁸) Dwóch członków powoła Minister Skarbu z grona producentów przedmiotów, objętych monopolem, oraz po jednym z pośród urzędników Min. Skarbu i Przem. i Handlu. Przewodniczącego powoła Minister Skarbu.

do zapalek i fabryk zapalniczek oraz przedmiotów, służących do wyrobu zapalniczek, czynności komisji szacunkowej spełniała komisja złożona z przedstawicieli: Ministra Skarbu — jako przewodniczącego, dzierżawcy i właściciela wykupywanych przedmiotów.

Upoważnia się Ministra Skarbu do zapewnienia dzierżawcy na czas trwania umowy: 1) że zapalniczki i ich części zamienne, objęte monopolem, oraz zapaliki, sprowadzane na potrzeby monopolu, będą wolne od cła, 2) że dzierżawcy służyć będzie prawo wywozu przedmiotów, objętych monopolem, bez opłat i ceł, z wyjątkiem opłat statystycznych, oraz prawo swobodnego przekazywania walut i dewiz, 3) że w razie nowych zakazów przywozu przedmiotów, potrzebnych do wyrobu zapalek, będą udzielane zezwolenia na przywóz kontyngentów, niezbędnych dla produkcji, 4) że dla maszyn zapalczanych nie będą wprowadzane specjalne pozycje taryfy celnej, a dla sprowadzanych przez dzierżawcę będą stosowane takie same ulgi celne, jak dla innego przemysłu polskiego na przedmioty, podpadające pod odnośne pozycje taryfy celnej, 5) że przedmioty, objęte monopolem, nie będą obciążone żadnymi akcyzami lub innymi podatkami pośrednimi poza opłatami, przewidzianymi w ustawie, 6) że na przemysł zapalczany nie będą nakładane w zakresie prawodawstwa administracyjnego, przemysłowego i społecznego oraz ubezpieczeń społecznych obowiązki i ograniczenia większe, jak na inne gałęzie przemysłu chemicznego.

W razie wydzierżawienia monopolu zapalczanego zwalnia się 1) umowę o dzierżawę oraz pisma, stwierdzające tytuły przejścia własności obiektów, podlegających wykupowi, z wyjątkiem przeniesienia własności przez dzierżawę na osoby trzecie — od opłat stemplowych i komunalnych, 2) majątek i dochody po likwidacji stosunku dzierżawnego — od podatków państwowych i komunalnych, 3) reklamy na opakowaniu zapalek — od podatków i opłat państwowych i komunalnych.

Podatki bezpośrednie przypadające od dzierżawcy będą pobierane w formie ryczałtu, obejmującego obecne i w przyszłości wprowadzone podatki przemysłowy i dochodowy, oraz dodatki komunalne i samoistne daniny komunalne, obliczone na podstawie tych podatków, oraz w przyszłości wprowadzony podatek majątkowy. Ryczałt powyższy nie może być niższy niż 84 zł za każdy milion sztuk zapalek, sprzedanych na potrzeby rynku krajowego, i będzie wpłacany do Skarbu Państwa równocześnie z czynszem dzierżawnym. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określa podstawy rozdziału powyższego ryczałtu między Skarb Państwa i związki komunalne. W związku z powyższym dzierżawca nie będzie obowiązany do okazywania, wzgl. przesyłania władzom skarbowym ksiąg handlowych lub wyciągów z tych ksiąg.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia w życie umowy z dnia 17. XI. 1930, zawartej pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej i Spółką Akcyjną do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego w Polsce.

Ustawa weszła w życie z dn. 31. I. 1931 z wyjątkiem postanowień, ustanawiających monopol wyrobu i wywozu zapalniczek i pręcików z drzewa, używanych do wyrobu zapalek, które wchodziły w życie z dn. 1. I. 1932.

Przepisy wykonawcze do powyższej ustawy zawiera RMS. z dn. 31. I. 1931 (Dz. U. 10/51). Zaznaczyć należy, że cena hurtowa zapalek normalnego typu w obrocie krajowym, ustalana franco stacją odbiorczą w jednakowej wysokości dla całego obszaru Rzeczypospolitej, będzie ogłaszana w Monitorze Polskim. Rozporządzenie podaje szczegółowe przepisy, dotyczące kontroli skarbowej wyrobu, wywozu i sprzedaży zapalek³⁹⁾.

W dziedzinie podatków na uwagę zasługuje ustawa z dn. 12. II. 1931 (Dz. U. 16/82), upoważniająca Ministra Skarbu do pobierania dodatku 10% do podatków bezpośrednich i pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn oraz do zaległości wymienionych danin. Dodatek nie będzie pobierany do podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku majątkowego, daniny lasowej, podatku stemplowego, płaconego przez spółki akcyjne od kapitału zakładowego (pierwotnego lub, w razie jego powiększenia, dodatkowego), opłat celnych oraz dodatków samorządowych. Ustawa obowiązuje od dnia 1. IV. 1931. — RMS. z dn. 6. III. 1931 (Dz. U. 23/138) zarządza pobieranie 10% dodatku równocześnie z uiszczeniem odpowiednich danin publicznych. Od dodatku nie będą obliczane kary za zwłokę wzgl. odsetki za odroczenie. Dodatek należy uiszczyć bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy⁴⁰⁾.

W zakresie podatków pośrednich spożywczych wyszczególnić wypada ustawę z dn. 27. II. 1931 (Dz. U. 23/136), podwyższającą podatek od cukru, wprowadzonego do wolnego obrotu poza ilością, określoną kontyngentem, do 125 zł od 100 kg wagi netto (dotychczas 75 zł). RMS. P. i H. oraz R. z dn. 9. I. 1931 (Dz. U. 4/23) wyznaczyło ostateczne kontyngenty cukru na czas od 1. X. 1930 do 30. IX. 1931, zaś rozporządzeniem z dn. 11. III. 1931 (Dz. U. 23/137) dokonany został rozdział ostatecznych kontyngentów pomiędzy poszczególne cukrownie.

³⁹⁾ W sprawie zmiany cła przywozowego od zapalek, zapalniczek i kamieni do zapalniczek zob. Dz. U. 165.

⁴⁰⁾ Rozporządzenie nie uchyliło 10% dodatku do podatku od kapitałów i rent.

Podatkowi od kwasu octowego, pobieranego na zasadzie RPR. z dn. 26. III 1927 o monopolu spirytusowym w wysokości 40 gr od 1 kg kwasu bezwodnego, podlega na skutek ustawy z dn. 27. II. 1931 (Dz. U. 22/130) także kwas octowy, wyrobiony w drodze syntetycznej.

Ustawa z dn. 30. I. 1931 o monopolu zapalczanym (Dz. U. 9/45) zawiera także przepisy, dotyczące podatku od zapalniczek. Zapalniczki ze złota i srebra, wyrobione w kraju lub przywiezione z zagranicy albo z obszaru w. m. Gdańska, podlegają podatkowi w wys. 20 zł od sztuki. Pobranie podatku zostanie stwierdzone przez wyciśnięcie znaczka podatkowego na zapalniczce. Zapalniczki, nieopatrzone znacznikiem podatkowym, nie są dopuszczone do obrotu. Wolne są od podatku zapalniczki elektryczne, umocowane we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji, oraz zapalniczki, wywożone zagranicę lub do obszaru w. m. Gdańska. Zapalniczki, objęte monopolem, znajdujące się na składach lub w handlu, podlegają do końca r. 1931 dodatkowemu opodatkowaniu. Pobranie dodatkowego podatku stwierdzone zostanie przez wyciśnięcie na zapalniczce nowego znaczka podatkowego. — RMS. z dn. 31. I. 31 (Dz. U. 10/51) zawiera szczegółowe przepisy w sprawie poboru podatku od zapalniczek ze złota i srebra, wyrobu i wywozu tychże oraz przywozu i sprzedaży wszelkich zapalniczek. Podatek od zwykłych zapalniczek, wyrabianych w kraju lub przywożonych do kraju, wynosi w okresie od 31. I. do 31. XII. 31: 10 zł od kieszonkowej (o wadze do 60 g) oraz 25 zł od ściennej lub stołowej. Podatek dodatkowy od zapalniczek, znajdujących się w dn. 31. I. 31 na składach lub w handlu, wynosi od zwykłej 9 wzgl. 20 zł, od zapalniczki ze złota i srebra 19 wzgl. 15 zł zależnie od wagi (do i ponad 60 g)⁴¹).

Dziedziny opodatkowania konsumpcji dotyczy także ustawa z dn. 18. III. 31 o opłacie od kart do gry (Dz. U. 27/171). Opłacie (podatkowi) podlegają karty do gry wyrobione w kraju i sprowadzane z zagranicy lub z w. m. Gdańska. Karty do gry wywożone z kraju są zwolnione od opłaty pod warunkami, które określi Minister Skarbu. Opłata wynosi od kart, sporządzonych z kartonu papierowego 1,30 i 2 zł od talji (do wzgl. ponad 36 kart), od kart sporządzonych z innych materiałów 10 zł od talji. Opłatę płaci wytwórca przy wypuszczeniu kart do wolnego obrotu. Uiszczenie opłaty może być odroczone pod warunkami, ustalonymi przez Min. Skarbu. Od kart do gry, przywiezionych z zagranicy, uiszcza się opłatę wraz

⁴¹) Do podatku dodatkowego od zapalniczek nie miał być pobierany 10% dodatek w r. budż. 1930/31 na skutek RMS. z dn. 17. II. 31. (Dz. U. 20/121), — W sprawie cła przywozowego od zapalniczek i kamieni do zapalniczek zob. Dz. U. 165.

z cłem. Dowodem uiszczenia opłaty lub jej odroczenia jest stempel urzędowy oraz banderola. Do wyrobu i sprzedaży kart do gry potrzebne jest zezwolenie władzy skarbowej. Wyrób, sprzedaż i wywóz kart do gry podlega kontroli władz skarbowych. Organy tych władz mają prawo w lokalach publicznych oraz w lokalach stowarzyszeń, w których uprawia się grę w karty, sprawdzać, czy do gry używane są karty ostemplowane. Karty do gry nie mogą być opodatkowane na rzecz związków komunalnych. Opłata od kart do gry, bezpośrednio inkasowana przez wytwórcę, nie jest doliczana do jego obrotu, podlegającego opodatkowaniu podatkiem przemysłowym. Do opłaty od kart do gry nie jest pobierany 10% dodatek, ustanowiony ustawą z dn. 12. II. 31. Specjalna opłata na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża, ustanowiona ustawą z dn. 6. VI. 24, wynosi przy kartach, sporządzonych z kartonu papierowego 40 wzgl. 60 gr od talji, przy kartach, wyrabianych z innych materiałów, 5 zł.

RMS. P. i H. oraz R. z dn. 28. II. 31 (Dz. U. 18/101) podwyższyło znacznie cło przywozowe od zbóż, mąki, kaszy i słodu. Z dniem 6. III. 31 cło od żyta, jęczmienia i owsa wynosi 17 zł, od pszenicy 25 zł, od mąki żytniej 25 zł, od pszennej 37 zł (dotychczas 11 zł, 17,50 zł, 16,50 wzgl. 25,50 zł)⁴²⁾. W sprawie zwrotu cła, uiszczanego za sprowadzone do kraju materiały i surowce, zużyte przy produkcji określonych towarów, po wywozie ostatnich zagranicę, wydano szereg rozporządzeń⁴³⁾.

RMS. P. i H. oraz R. z dn. 23. II. 1931 (Dz. U. 21/126) zmieniło rozporz. z dn. 15. XI. 30 w sprawie ceł wywozowych w tym sensie, że wzmiankowane tamże obwieszczenia zawierać mają m. in.: „wykazy instytucyj, za których pośrednictwem będą wydawane zaświadczenia Min. Przemysłu i Handlu na bezcłowy wywóz”⁴⁴⁾ ⁴⁵⁾.

W dziedzinie opodatkowania obrotu prawnego zasługuje na uwagę ustawa z dn. 17. III. 31 (Dz. U. 27/168) w sprawie zmiany ustawy z dn. 1. VII. 26 o opłatach stemplowych. Zmianie uległy mianowicie niektóre przepisy, dotyczące opodatkowania weksli. Wolny jest od opłaty weksel trasowany, płatny zagranicą;

⁴²⁾ Pozatem cła przywozowego dotyczą Dz. U. 45 i 165. — Ulg celnych dotyczą Dz. U. 24, 85, 122 i 133.

⁴³⁾ Zob. Dz. U. 1, 2, 3, 4, 5, 100 (zboża i produkty przemiału) i 164 (gotowe wyroby włókiennicze; wywóz do państw, będących bezpośrednimi rynkami zbytu, nie jest już wymagany).

⁴⁴⁾ Zob. także Dz. U. 203, pozatem Dz. U. 40, 120, 146, jak również 202 (ulgi dla niektórych artykułów gdańskich).

⁴⁵⁾ W sprawie traktatów, konwencyj, umów i porozumień handlowych z państwami obcemi zob. Dz. U. 76—79, 86, 113—117, 129 i 206.

weksel taki podlega jednak opłacie, gdy w Polsce nastąpiła zapłata całkowita lub częściowa lub gdy przed sąd polski wytoczono skargę o pretensję z weksłu. Opłatę od weksłu, wystawionego zagranicą, należy uiścić w ciągu tygodnia od wprowadzenia weksłu do Polski lub otrzymania go, zanim na obszarze Polski dokonana została którakolwiek z określonych czynności, związanych z danym wekslem. Pozatem obniża ustawa opłaty od spółek i innych zrzeszeń, przewidziane w określonych przypadkach⁴⁶⁾ w wys. 2%, do końca r. 1932 do 1%⁴⁷⁾.

Wykaz przedsiębiorstw przemysłowych, korzystających z ulg podatkowych m. in. w zakresie opłat stemplowych na zasadzie RPR. z dn. 22. III. 28, uzupełnia RMP. i H., Spr. Woj. oraz S. z dn. 14. III. 31 (Dz. U. 25/152)⁴⁸⁾.

Wspomniane właśnie rozporządzenie ministrów z dn. 14. III 31 (Dz. U. 25/152) dotyczy również ulg w zakresie podatku przemysłowego od obrotu oraz podatków bezpośrednich w ogólności.

Ustawa z dn. 20. III. 31 (Dz. U. 27/172) przyznaje gminom wiejskim prawo pobierania samoistnego podatku wyrównawczego od płatników państwowego podatku gruntowego (w woj. poznańskim i pomorskim państwowego dodatku do podatku gruntowego)⁴⁹⁾. Ustawa z dn. 20. III. 31 (Dz. U. 27/172) obciąża podatkiem wyrównawczym na rzecz gmin wiejskich także płatników państwowego podatku do nieruchomości. Wreszcie obciąża wspomniana ustawa z dn. 20. III. 31 (Dz. U. 27/172) podatkiem wyrównawczym na rzecz gmin wiejskich także płatników państwowego podatku przemysłowego, pobieranego w formie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

Termin do składania przez osoby fizyczne i spadki wakujące zeznań o dochodzie, wyznaczony w ustawie o podatku dochodowym, przesunięty został na rok podatkowy 1931 z dnia 1. III. na dzień 1. V. 31 RMS. z dn. 23. I. 31 (Dz. U. 13/62). — Ustawa z dn. 17. III. 31 (Dz. U. 29/192), zmieniająca RPR. z dn. 8. XI. 27, zwalnia z dn. 1. IV. 31 dochody z uposażeń służbowych, emerytur

⁴⁶⁾ N. p. od kapitału zakładowego wzgl. od podwyżki kapitału zakładowego, jak również w razie przeniesienia do Polski akcji, wypuszczonych zagranicą.

⁴⁷⁾ Okres, wyznaczony do przyjmowania opłat na poczet podwyżki kapitału zakładowego, musi się rozpocząć najpóźniej dn. 30. VI. 1933.

⁴⁸⁾ W sprawie zwolnień od opłat stemplowych, przewidzianych w ustawie o monopole zapalczanym z dn. 30, I. 31 (Dz. U. 9 45) zob. powyżej.

⁴⁹⁾ W sprawie samoistnego podatku komunalnego od gruntów państwowych zob. Dz. U. 38.

i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacane z funduszków Państwa oraz związków komunalnych, od dodatku na rzecz związków komunalnych⁵⁰).

IV.

Kredyt publiczny.

Na podstawie art. 14 polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego, podpisanego w Berlinie dn. 5. VII. 28 (Dz. U. 1931 : 19/106), zostaną określone obligacje, ciężące na kolejach małopolskich⁵¹), oraz określone obligacje b. kraju Galicji, o ile są lub będą uznane za własność obywateli Rzeszy Niemieckiej, wymienione na obligacje polskich pożyczek konwersyjnych z 1924 r. lub 1926 r. w stosunku 10 zł za 100 koron. Wymiana ta dotyczy tylko samego kapitału; odsetek za czas do dn. 1. VII. 25 nie przerachowuje się⁵²). Wzmiankowana powyżej pożyczka konwersyjna z r. 1926 jest 5% konwersyjna pożyczka kolejowa z tegoż roku.

Przedterminowe umorzenie 4.350.000 dolarów pożyczki, zaciągniętej u Spółki Akcyjnej dla eksploatacji państwowego monopolu zapałczanego w 7% obligacjach skarbowych, emitowanych na podstawie ustawy z dn. 2. VIII. 26, przewiduje ustawa z dn. 26. I. 31 o zaciągnięciu 6¹/₂% pożyczki zagranicznej (Dz. U. 9/46).

Wymieniona właśnie ustawa z dn. 26. I. 31 o zaciągnięciu 6¹/₂% pożyczki zagranicznej (Dz. U. 9/46) przewiduje również zwrot Bankowi Gospodarstwa Krajowego sumy 18.052.000 zł, wyłożonej przez Bank za Skarb Państwa na oprocentowanie i częściową amortyzację pożyczek, zaciągniętych przez Skarb Państwa na podstawie RPR. z dn. 20. XII. 24 i 4. III. 27.

W dziedzinie długów zagranicznych posiada ważne znaczenie wzmiankowana właśnie powyżej ustawa z dn. 26. I. 31 o zaciągnięciu 6¹/₂% pożyczki zagranicznej (Dz. U. 9/46). Ustawa upoważnia Ministra Skarbu w związku z przedłużeniem i zmianą warunków dzierżawy Państw. Monopolu Zapałczanego do zaciągnięcia pożyczki zagranicznej na sumę nom. 32.400.000 dolarów Stanów Zjedn. Am. w złocie, do wypuszczenia w tym celu obligacyj państwowych z 35-letnim okresem umorzenia, oprocentowanych na 6¹/₂% rocznie, oraz do sprzedania tych obligacyj. Spłata kapitału i odsetek będzie zabezpieczona wszelkimi dochodami i wpływami, które Skarb Państwa ma otrzymywać od dzierżawcy Państw. Mono-

⁵⁰) Administracji skarbowej dotyczą Dz. U. 16, 47 i 151.

⁵¹) Także obligacje kolei Lwów—Czerniowce—Jassy, o ile obciążają Państwo Polskie.

⁵²) Zob. także art. 9, 15, 17 i 71.

polu Zapalczanego. Szczegółowe warunki, związane z emisją i spłatą pożyczki, zostaną ustalone w umowach, które będą zawarte przez Min. Skarbu. Obligacje i kupony pożyczki oraz wymienione powyżej umowy będą zwolnione od wszelkich państwowych i komunalnych podatków, stempli, opłat i innych należności, zarówno już obowiązujących w Polsce, jak i tych, które mogą być w przyszłości wprowadzone.

Ustawa upoważnia Rząd do użycia uzyskanych z pożyczki sum a) na przedterminowe umorzenie 7% pożyczki zaciągniętej u Spółki akcji dla eksploatacji monopolu zapalczanego w obligacjach skarbowych, emitowanych na podstawie ustawy z dn. 2. VIII. 26, — 4.350.000 dolarów, b) na zwrot Bankowi Gospodarstwa Krajowego sum wyłożonych przez Bank za Skarb Państwa na oprocentowanie i częściową amortyzację pożyczek, zaciągniętych na podstawie RPR. z dn. 20. XII. 24 i 4. III. 27, — 18.052.000 zł, c) na przedterminową spłatę innych długów państwowych — 50 milionów zł. W tym celu stworzony zostanie fundusz, przeznaczony na przedterminową spłatę długów państwowych. Z funduszu mogą być zakupywane obligacje pożyczek państwowych przed terminem ich umorzenia z tem, iż obligacje takie mogą być ponownie sprzedane po kursie nie niższym niż po jakim zostały zakupione. Minister Skarbu ustali statut funduszu. Komisja Kontroli Długów Państwa otrzymywać będzie co pół roku sprawozdania z dokonywanych na tym funduszu obrotów; d) na budowę portu w Gdyni — 25 milionów zł, e) na budowę kabla telefonicznego Warszawa—Cieszyn z odnogami — 15 milionów złotych, f) na inne inwestycje państwowe, które określi Rada Ministrów — 30 milionów zł, g) resztę na lokaty w krajowych papierach kredytu długoterminowego, jak w listach zastawnych i obligacjach.

Ustawa upoważnia Min. Skarbu do zdyskontowania wpływów pożyczki do dn. 1. VII. 31. według stopy nie wyższej, niż 1%. Min. Skarbu władny jest przelać upoważnienie do podpisania tekstu obligacji na przedstawicieli dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą.

Ustawa z dn. 3. II. 31 (Dz. U. 17/89) wyraża zgodę na ratyfikację układu z Francją o uregulowaniu długu wojennego Polski wobec Francji, podpisanego w Paryżu dn. 24. I. 30⁵³).

Na podstawie ustawy z dn. 3. II. 31 o Państw. Funduszu Drogowym (Dz. U. 16/81) Minister Skarbu ma prawo udzielać gwarancji państwowej do łącznej wysokości 400.000.000 zł wzgl. w równowartości w obcych walutach za pożyczki, zaciągnięte przez Państw. Fundusz Drogowy.

⁵³) Konwencję z Austrią i in. państwami w sprawie emerytur, które obowiązywały b. rząd austriacki, podaje Dz. U. 41.

Ustawa z dn. 27. II. 31 o Państw. Funduszu Eksportowym (Dz. U. 23/135) przewiduje udzielanie poręki ze strony Funduszu 1) za zobowiązania instytucyj, finansujących wywóz lub zajmujących się ubezpieczeniem kredytów wywozowych; 2) za wypłacalność eksportera i zagranicznego nabywcy towaru wobec banku, finansującego daną transakcję; 3) wobec poszczególnych eksporterów za wypłacalność zagranicznego nabywcy towaru z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność Skarbu Państwa w tym wypadku nie może przekraczać 50% wartości ceny sprzedażnej wywożonego towaru. Za udzielone gwarancje pobierane będą ewentualnie opłaty. Skarb Państwa może przyjmować odpowiedzialność za poręki, udzielane przez Fundusz w zakresie form pomocy, przewidzianych powyżej a) do wys. 60.000.000 zł lub w walutach zagranicznych według parytetu złota, przed terminem wpływu kapitału i procentów z tytułu pożyczek, udzielonych przez Skarb Państwa instytucjom kredytowym na zasadzie ustawy z dn. 28. XI. 25 wzgl. RPR. z dn. 17. V. 27 (Dz. U. 46/400), b) ponad wymienioną powyżej kwotę w miarę i w wysokości wpływu innych dochodów Funduszu. Wysokość poręki lub kredytu dla transakcyj, dotyczących poszczególnych artykułów wywozowych, ustali rozporządzenie wykonawcze⁵⁴).

Dr. Roch Knapowski (Poznań).

2. PRAWO KARNE I PROCES KARNY

(1. IV. 1930 — 15. IV. 1931)

Niniejszy referat nawiązuje bezpośrednio do referatu w zeszycie trzecim „Ruchu” ubiegłego roku, i obejmuje materiał, zawarty w Dz. Ust., zaczynając od Nr. 24 z r. 1930 do N-ru 33 z r. 1931 włącznie.

I. PRAWO MATERJALNE.

1. *Lichwa pieniężna.*

Rozporządzenie Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z 15/7. 1930 Dz. Ust. Nr. 50 poz. 424 uchyliło rozporządzenie w tym samym przedmiocie z 11/2. 1930 Dz. Ust. Nr. 10 poz. 70, zniżyło dopuszczalne korzyści majątkowe z 12% na 11% w stosunku rocznym.

Dzień wejścia w życie 16/7. 1930.

2. *Nieuczciwa konkurencja.*

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 9/7. 1930 Dz. Ust. Nr. 56 poz. 467, wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawie-

⁵⁴) W sprawie przerachowania i konwersji gwarantowanych przez Państwo pożyczek zob. także układ waloryzacyjny polsko-niemiecki z dn. 8. VII. 28 (Dz. U. 1931 : 19/106).

dliwości, zawiera jednolity tekst ustawy z 2/8. 1926 Dz. Ust. Nr. 96 poz. 559, zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 17/9. 1927 Dz. Ust. Nr. 84 poz. 749.

Przepisy karne w art. 6—12.

3. *Ochrona swobody wyborów.*

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 12/9. 1930 Dz. Ust. Nr. 64 poz. 509.

Dzień wejścia w życie 16/9. 1930.

Równocześnie straciły moc obowiązującą następujące postanowienia:

A. art. 1—7 dekretu z 8/1. 1919 Dz. P. P. P. Nr. 5 poz. 96 o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich.

B. Ustawa z 12/2. 1930 Dz. Ust. Nr. 17 poz. 23 o ochronie swobody wyborów przed nadużywaniem władzy urzędników — oraz, o ile dotyczą wyborów do Sejmu i Senatu:

C. §§ 1—14 i 20 oraz, o ile dotyczą zgromadzeń wyborców, §§ 15—16 ustawy z 26/1 1907 Dz. P. P. austrj. Nr. 18, zawierającej postanowienia karne dla ochrony swobody wyborów i zgromadzeń.

D. §§ 107—109 kodeksu karnego z r. 1871, obowiązującego w b. zaborze pruskim.

4. *Prawo górnicze.*

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29/11. 1930 Dz. Ust. Nr. 85 poz. 654.

Przepisy o karach sądowych w art. 265—271.

Dzień wejścia w życie na całym obszarze Państwa Polskiego prócz Województwa Śląskiego — 1/1. 1932 (z wyjątkiem kilku artykułów, które weszły w życie z dniem ogłoszenia t. j. 5/12. 1930).

Natomiast na obszarze Województwa Śląskiego prawo niniejsze wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Śląskich zgody Sejmu Śląskiego na rozciągnięcie jego mocy na rzeczony obszar, o ile ogłoszenie to nastąpi po dniu 1/1. 1932 — jeżeli zaś ogłoszenie nastąpi przed tą datą, z dniem 1/1. 1932.

5. *Przepisy o Policji Państwowej.*

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 31/12. 1930 Dz. Ust. Nr. 5 z r. 1931, poz. 27 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6/3. 1928 Dz. Ust. Nr. 28, poz. 257, zmienionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 29/11 1930 Dz. Ust. Nr. 82 poz. 643.

Postanowienia karne w art. 119—138.

II. PRAWO PROCESOWE.

1. *Należności świadków, biegłych i tłumaczy w sprawach karnych.*

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 16/5. 1930 Dz. Ust. Nr. 39, poz. 349, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, uchyliło rozporządzenie z 10/11. 1929 Dz. Ust. Nr. 77 poz. 580 w tym samym przedmiocie.

Dzień wejścia w życie 30/5. 1930.

2. *Przepisy o ustroju sądów powszechnych.*

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24/11. 1930 Dz. Ust. Nr. 80 poz. 626 w sprawie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6/2. 1928, zawierającego „Prawo o ustroju sądów powszechnych”.

Dzień wejścia w życie 1/1. 1931.

Ministra Sprawiedliwości upoważniono do wydania jednolitego tekstu „Prawa o ustroju sądów powszechnych”, uwzględniającego zmiany, wprowadzone niniejszym rozporządzeniem.

Do dnia 15 kwietnia br. takiego tekstu nie ogłoszono.

Prof. J. J. Bossowski (Poznań).

3. PRAWO CYWILNE

(1. I. — 31/XII. 1930)

1. *Zdolność osobista cudzoziemców.*

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1930 r. (Dz. U. R. P. nr. 60 poz. 484) wydane na podstawie art. 40 ustawy z 2 sierpnia 1926 r. o prawie właściwym dla stosunków prywatnych międzynarodowych (Dz. U. R. P. nr. 100 poz. 581) postanawia, że obywatele Związku Socjalistycznych Republik Rad mogą dokonywać czynności prawnych odnoszących się do mienia nieruchomości położonego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej tylko po poprzednim uzyskaniu zaświadczenia Ministerstwa Skarbu, że do danej czynności niema przeszkód. Sądy, notariusze i pisarze hipoteczni nie mogą sporządzać ani legalizować dokumentów, odnoszących się do czynności prawnych, dokonywanych przez tych obywateli przed złożeniem przez osobę interesowaną zaświadczenia Ministerstwa Skarbu, że niema przeszkód do dokonania danej czynności prawnej. Ograniczeniom tym nie podlegają rozporządzenia ostatniej woli oraz czynności związane z przejściem praw spadkowych na spadkobierców i wreszcie czynności dokonywane w imieniu państwa Z. S. R. R. lub jego organów. Zezwolenie Ministerstwa Skarbu potrzebne rów-

niez na mianowanie obywatela Z. S. R. R. opiekunem, kuratorem, prokurentem lub członkiem zarządu spółki handlowej, na prowadzenie przez takiego obywatela przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, na wydanie mu kapitałów zdeponowanych w kasach państwowych lub też w państwowych instytucjach kredytowych oraz na wypłatę ceny kupna w przypadkach sprzedaży w drodze przetargu przymusowego nieruchomości należącej do obywatela Z. S. R. R.

2. *Dzierżawa.*

Wedle ustawy z 12 lutego 1930 r. Dz. U. R. P. nr. 18 poz. 136 właściciele budynków mieszkalnych i stanowiących ich przynależność zabudowań gospodarczych wybudowanych na wydzierżawionych gruntach na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, nie mogą być z gruntów, zajętych pod te budynki, eksmitowani, chociażby odnośne umowy dzierżawne wygasły lub budynki uległy zniszczeniu. O ile już wydany został wyrok, orzekający eksmisję, właściwy sąd I instancji wstrzyma na wniosek strony interesowanej jego wykonanie do dnia 1 kwietnia 1933 r.

Moc obowiązująca ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 75 poz. 741) o ochronie drobnych dzierżawców w została rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 12 września 1930 r. Dz. U. R. P. nr. 64 poz. 507 przedłużona do dnia 1 października 1933 r.

3. *Przedawnienie.*

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 30 października 1930 r. Dz. U. R. P. nr. 76 poz. 597 został przedłużony termin przedawnienia rent, rat rentowych oraz pretensyj z tytułu hipotek amortyzacyjnych b. Komisji Kolonizacyjnej na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego do dnia 31 grudnia 1937 r.

Prof. Alfred Ohanowicz (Poznań).

4. PROCES CYWILNY.

(1. IV. 1930 r. — 31. III. 1931 r)

I. Na czoło ustawodawstwa dotyczącego procesu cywilnego wysuwa się wielka kodyfikacja postępowania cywilnego, zawarta w „Kodeksie Postępowania Cywilnego” ogłoszonym przez rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 listopada 1930 r. („Dzien. Ust.” poz. 651). Równocześnie wydano przepisy wprowadzające tenże kodeks („Dzien. Ust.” poz. 652) normując stosunek nowego kodeksu do ustawodawstw dzielnicowych

oraz zawierające przepisy przechodnie¹⁾. W ten sposób nastąpiła — poza egzekucją i upadłością — unifikacja postępowania cywilnego, poprzedzona przez unifikację prawa o ustroju sądów powszechnych. Organizacja sądowa doznała dalszej nowelizacji przez rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1930 r. („Dzien. Ust.” poz. 626). — Inne prace ustawodawcze odnoszące się do procedury cywilnej i ustroju sądów dotyczą już tylko szczegółów. Wydano więc rozp. Rady Ministrów z 29 marca 1930 r. („Dzien. Ust.” poz. 224) w sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia odbywane poza granicami Państwa, zniesione następnie przez rozp. z 10 września 1930 r. („Dzien. Ust.” poz. 521). Rozporządzenie Prez. Rzeczyp. z 29 marca 1930 r. dotyczy oznak władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorst państwowych („Dz. Ust.” poz. 245). Ustawa z 25 lutego 1930 r. zawiera zmiany postanowień ustawy z 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami i pracownikami rolnymi („Dz. Ust.” poz. 263). Rozporządzenie Min. Reform Rolnych z 20 marca 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 272) reguluje szacowanie nieruchomości ziemskich przymusowo wykupionych przy przeprowadzaniu reformy rolnej a rozp. z 22 marca 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 273) normuje tryb i zasady postępowania przy szacowaniu ciężących na przymusowo wykupionych nieruchomościach ziemskich praw, których wartość pieniężna nie jest ujawniona w hipotece. Spraw rolnych dotyczą również i dalsze jeszcze rozporządzenia. Wymienić tu trzeba rozp. Min. Reform Rolnych i Sprawiedliwości z 5 maja 1930 r. w sprawie zmiany rozp. o wykonaniu ustawy o scalaniu gruntów („Dz. Ust.” poz. 334). Rozporządzenie Prez. Rzeczyp. z 12 września 1930 r. przedłuża moc obowiązującą ustawy z 31 lipca 1924 r. w sprawie ochrony drobnych dzierżawców rolnych aż do 1 października 1933 r. („Dz. Ust.” poz. 507). Wreszcie rozp. Min. Reform Rolnych z 12 maja 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 515) normuje postępowanie z funduszami uzyskanymi z parcelacji z wolnej ręki lub z przymusowej sprzedaży majątków związanych stałymi ograniczeniami. — Dalej ogłoszono rozp. Rady Min. z 29 kwietnia 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 331) w sprawie ustalenia terminu przewidzianego w art. 18

¹⁾ Por.: „Polski Kodeks Postępowania Cywilnego a procedury dotychczas obowiązujące na ziemiach polskich” w „Rucha Prawniczym, Ekonomicznym i Socjologicznym”, zeszyt drugi z 1931 r. str. 111 i nast.

ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów. Rozporządzenie Min. Przemysłu i Handlu z 9 lipca 1930 („Dz. Ust.” poz. 467) wydane w porozumieniu z Min. Spraw. ogłasza jednolity tekst ustawy z 2 sierpnia 1926 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Rozporządzenie Min. Spraw. z 13 sierpnia 1930 r. określa warunki i sposoby zastosowania przez władze sądowe przepisów postępowania cywilnego do egzekucji należności administracyjnych („Dz. Ust.” poz. 481). Rozporządzenie Prez. Rzeczp. z 30 października 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 600) zmienia częściowo ustawę z 18 marca 1925 r. o izbach morskich, ustanawiając w Gdyni odwoławczą izbę morską. Ustawa z 18 marca 1931 r. („Dz. Ust.” poz. 170) zmienia niektóre postanowienia ustawy z 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (por. też rozp. Prezydenta Rzeczp. z 29 listopada 1930 r. „Dz. Ust.” poz. 647/30). Rozporządzenie Min. Spraw. z 7 marca 1931 r. („Dz. Ust.” poz. 199) dotyczy protestowania weksli przez urzędy i agencje pocztowe. — Nie można też pominąć kodyfikacji „Prawa Górniczego” zawartej w rozp. Prezydenta Rzeczp. z 29 listopada 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 654). Prawo to przewiduje specjalne władze sądowno-administracyjne (art. 188 i nast. oraz art. 206 i nast.). — Liczne są postanowienia odnoszące się do postępowania cywilnego o charakterze międzynarodowym. Rozporządzenie Rady Min. z 1 sierpnia 1930 r. dotyczy wykonania w stosunku do obywateli Związku Socjalistycznych Republik Rad art. 40 o prawie właściwym dla stosunków prywatnych międzynarodowych („Dz. Ust.” poz. 484). Dalej zawarto traktat przyjaźni z Cesarstwem Perskiem („Dz. Ust.” poz. 580 i 581). Jugosławia i Łotwa przystąpiły do konwencji dotyczącej procedury cywilnej podpisanej w Hadze dnia 17 lipca 1905 r. Ważne są też układy zawarte z Niemcami. I tak ogłoszono układ w sprawie przejścia rejestrów stanu cywilnego, podpisany w Berlinie dnia 27 października 1926 r. („Dz. Ust.” poz. 462 i 463). Dalej opublikowano polsko-niemiecki układ waloryzacyjny podpisany w Berlinie dnia 5 lipca 1928 r. („Dz. Ust.” z roku 1931 poz. 106 łącznie z ustawą z 3 lutego 1931 r. wyrażającą zgodę na ratyfikację tego układu „Dz. Ust.” poz. 53). Z Holandją zawarto traktat o postępowaniu sądowym, arbitrażu i koncyliacji dnia 12 kwietnia 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 72 i 73 na rok 1931). Podobny traktat zawarto również i z Bułgarią, podpisany w Warszawie dnia 31 grudnia 1929 r. („Dz. Ust.” na rok 1931, poz. 118 i 119). Wreszcie trzeba wymienić rozp. Min. Spraw Zagra-

nicznych z 13 grudnia 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 721) o regulaminie procesowym obowiązującym w sporach wytoczonych przed sędzią rozjemcą ustanowionym na zasadzie konwencji polsko-francuskiej z 6 lutego 1922 r. dotyczącej majątków, praw i udziałów.

II. Wobec wielkich kodyfikacyj unifikacyjnych ustawodawstwo dzielnicowe posiada małe już tylko znaczenie. Dla b. zaboru rosyjskiego wydano — pomijając rozporządzenia dotyczące utworzenia nowych wydziałów sądowych, zmian okręgów sądów i rozmieszczenia sądów (por. „Dz. Ust.” poz. 434, 435, 636, 637, 638, 639 z roku 1930 oraz poz. 10, 11, 12, 18, 19, 64, 65, 66, 67, 97 i 125 z roku 1931), tylko rozp. Min. Spraw. z 25 czerwca 1930 r. o odpowiedzialności dyscyplinarnej komorników sądów grodzkich w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie („Dz. Ust.” poz. 403). Dla Ziemi Zachodnich wydano rozp. Min. Spraw. z 14 kwietnia 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 259) o takse wynagrodzenia notariuszów na obszarze sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sądu okręgowego w Katowicach. Obydwóch wymienionych wyżej obszarów dotyczy rozp. Rady Min. z 11 kwietnia 1930 r. („Dz. Ust.” poz. 297) w sprawie utworzenia oddziałów Prokuratury Generalnej w Wilnie i Katowicach. *Prof. Dr. Bronisław Stelmachowski.*

5. KRONIKA USTWODAWCZA.

(Za czas od 1 marca do 27 kwietnia 1931 r.).

Ustawy:

38. z dn. 13/III. 1931 o wygaśnięciu mocy prawnej przepisów wyjątkowych związanych z pochodzeniem, językiem, rasą, religią itp. (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 214.).
39. z dn. 20/III. 1931 o sprzedaży niektórych nieruchomości państw. w woj. poznańskim (Dz. Ust. Nr. 1931, poz. 215).
40. z dn. 29. XI. 1931 o zmianie rozp. prezydenta Rzplitej o nadawaniu krzyża niepodległości (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 216).
41. z dn. 17. III. 1931 w sprawie ratyfikacji: a) porozumienia polsko-niemieckiego z 31. X. 1929 wraz z protokołem, b) umów podpisanych przez Polskę w Hadze z dn. 20. I. 1930, c) umów z Francją, Anglią i Włochami dotyczących długu powstałego z okupacji terenów plebiscytowych i d) układów podpisanych w Paryżu z 28. IV. 1930 dotyczących zobowiązań Węgier wynikających z traktatu w Trianon (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 229).
42. z dn. 20. III. 1931 o wyłączeniu pow. turczańskiego z woj. stanisławowskiego (Dz. Ust. Nr. 34, poz. 238).

43. z dn. 12. II. 1931 skarbowo o dodatkowych kredytach na 1927/28 (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 261).
44. z dn. 12. II. 1931 skarbowo o dodatkowych kredytach na 1928/29 r. (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 262).
45. z dn. 12. II. 1931 o dodatkowych kredytach na 1929/30 (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 263).
46. z dn. 12. II. 1931 o dodatkowych kredytach na 1930/31 (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 264).
47. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji układu polsko-niemieckiego w sprawie rybołówstwa na wodach granicznych (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 265).
48. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji umowy polsko-niemieckiej o żegludze powietrznej z 28. VII. 1929, podpisanej w Berlinie (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 266).
49. z dn. 17. III. 1931 o konwencji konsularnej polsko-belgijskiej z 12. VI. 1928 (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 267).
50. z dn. 17. III. 1931 o konwencji konsularnej polsko-niemieckiej z 17. XII. 1929 (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 268).
51. z dn. 17. III. 1931 o konwencji konsularnej polsko-jugosłowiańskiej (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 269).
52. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji konwencji weterynaryjnej polsko-włoskiej z dn. 22. VII. 1930 (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 270).
53. z dn. 17. III. 1931 o uzupełnieniu art. 1 rozp. Prez. Rzplitej z 17. V. 1927 o zmianie art. 6 ustawy z 28. XI. 1925 o upoważnieniu Rządu do zaciągania pożyczek państwowych oraz o biletach skarbowych, bilonie i pomocy dla instytucyj kredytowych (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 271).
54. z dn. 18. III. 1931 o zabezpieczeniu praw posiadaczy listów zastawnych i obligacyj w związku z prawem pierwokupu państwa nieruchomości obciążonych na cele reformy rolnej (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 272).
55. z dn. 18. III. 1931 o zmianie rozp. Prezyd. Rzplitej z 27. IV. 1924 o wierzytelnościach w walutach obcych i w złotych w złocie hipotecznie zabezpieczanych (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 273).
56. z dn. 18. III. 1931 o pożyczce długoterminowej dla przedsiębiorstwa „Państwowe zakłady wodociągowe na G. Śląsku” (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 274).
57. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji konwencji polsko-węgierskiej zapobiegającej podwójnemu opodatkowaniu spadków z 12. V. 1928 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 276).

58. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji konwencji związkowej paryskiej z 20. III 1883 o ochronie własności przemysłowej, przejrzanej w Brukseli 14. XII. 1900, w Waszyngtonie 2. VI. 1911, i Hadze 6. XI. 1925 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 277).
59. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji międzynarodowej konwencji i protokołu w sprawie statystyk gospodarczych z 14. XII. 1928 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 278).
60. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji konwencji polsko-węgierskiej, zapobiegającej podwójnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków bezpośrednich z 12. V. 1928 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 279).
61. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji protokołu z dn. 2. XII. 1928 do konwencji handlowej polsko-węgierskiej z 26. III. 1925 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 280).
62. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji II. protokołu dodatkowego z dn. 27. III. 1930 do konwencji handlowej polsko-węgierskiej (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 281).
63. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią dotyczącej Zakł. Ubezp. Górników od wypadków z 18. VI. 1924 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 282).
64. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji protokołu z 8. VII. 1928 do konwencji handlowej polsko-francuskiej z 9. XII. 1924 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 284).
65. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią o Miejskim Zakładzie Ubezpieczeń Gminy Wiedeń oraz Kasy Emerytalnej dla funkcjonariuszów Handlu i Przemysłu w Wiedniu z 17. I. 1925 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 283).
66. z dn. 18. III. o ratyfikacji umowy polsko-czeskosłowackiej o rybołówstwie na wodach granicznych z 18. II. 1928 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 285).
67. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z 7. XI. 1922 między Austrią, Węgrami, Polską, Rumunją, Jugosławią i Czechosłowacją dotyczącej przeniesienia wierzytelności i wkładów w Król. Węg. K. P. O. przez obywateli terytorjów odstąpionych przez b. Król. Węgierskie wzgl. przez b. Ces. Austriackie (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 286).
68. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji międzynarodowej o repatriacji marynarzy z dn. 23. VI. 1926 (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 287).
69. z dn. 20. III. 1931 o likwidacji stosunków żelarskich na Spiszu (Dz. Ust. Nr. 37, poz. 288).

70. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji: 1) traktatu przyjaźni, handlowego i nawigacyjnego polsko-chińskiego z 18. IX. 1929; 2) dwóch not w sprawie wzajemnego udzielania opieki kulturalnej i religijnej między Polską a Chinami z dn. 18. IX. 1929; 3) protokołu dodatkowego z 1. VII. 1930 do traktatu przyjaźni etc. z 18. IX. 1929 (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 293).
71. z dn. 17. III. 1931 o przystąpieniu Polski do traktatu, dotyczącego Spitzbergu z dn. 9. II. 1920 (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 294).
72. z dn. 17. III. 1931 o przystąpieniu Polski do porozumienia w celu rewizji porozumienia o ujednostajnienie przepisów leków, silnie działających z 20. VIII. 1929 (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 295).
73. z dn. 17. III. 1931 o zmianie rozporz. Prez. Rzplitej z 15. II. 1928 dotyczącego Biura projektu meljoracji Polesia (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 303).
74. z dn. 18. III. 1931 o zaliczeniu gminy Trzebina (pow. chrzanowski woj. krakowskie) do gmin podlegających gal. ust. gmin. z 3. VII. 1896 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 304).
75. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji międzynarodowego porozumienia o wywozie kości z 11. VII. 1928 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 306).
76. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji międzynarodowej o umowie najmu marynarzy z dn. 24. VI. 1926 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 307).
77. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią o Zawodowym Zakładzie Ubezpieczeń od wypadków Austrj. Kolei Żel. z 29. III. 1924 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 308).
78. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią o Powszechnym Zakładzie Pensyjnym dla funkcjonariuszy z 29. III. 1927 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 309).
79. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią o Instytucie Pensyjnym Zw. Austr. Kolei lokalnych i kolejek z dn. 18. VI. 1924 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 310).
80. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią o Kasie Chorych Zarządu b. c. kr. austrj. kol. państw. z 18. VI. 1924 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 311).
81. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji między Austrią, Polską i Czechosłowacją o „Kasie oszczędności dzieci urzędników i robotników stałych kolei północnych” z 30. X. 1928 (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 312).

82. z dn. 18. III. 1931 o skupie na rzecz skarbu państwa kolei fabryczno-łódzkiej (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 313).
83. z dn. 18. III. 1931 o skupie kolei lokalnej Lwów—Stojanów (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 314).
84. z dn. 18. III. o skupie kolei Chabówka—Zakopane z odnogą Nowy Targ — Suchahora (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 315).
85. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państwowej w Katowicach (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 316).
86. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państw. w Kołaczowie (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 317).
87. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państw. w Krakowie (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 318).
88. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państw. w Miedzianej Górze (woj. kiel.) (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 319).
89. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państw. w Poznaniu (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 320).
90. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państw. w Tykocinie (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 321).
91. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży nieruchomości państwowej w Warszawie (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 322, 323, 324, 325).
92. z dn. 18. III. 1931 o zbyciu nieruchomości państw. w Częstochowie (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 341).
93. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży placu państw. w Lubartowie (woj. lubel.) (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 342).
94. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży placu państw. w Baranowiczach (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 343).
95. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży placu państw. w Warszawie „Instytutowi społecznemu" (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 344).
96. z dn. 18. III. 1931 o sprzedaży parceli państw. w Bronowicach Wielkich (woj. krak.) (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 345).
97. z dn. 21. III. 1931 o sprzedaży gruntu państw. w Suwałkach (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 346).
98. z dn. 21. III. 1931 o ratyfikacji konwencji polsko-węgierskiej w sprawie Narodowej Kasy Ubezpiecz. Robotniczych z dn. 26. III. 1928 (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 347, 348).
99. z dn. 21. III. 1931 o ratyfikacji konwencji międzynarodowej o uproszczeniu formalności celnych z 7. XI. 1923 (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 349).
100. z dn. 27. IV. 1931 o oddaniu do eksploatacji „Francusko-polskiemu T-wu Kol." w Paryżu kolei Herby Nowe—Gdynia i udzielenie poręki państw. (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 350).

101. z dn. 17. III. 1931 o ratyfikacji konwencji polsko-rumuńskiej o pomocy i ochronie sądowej w sprawach cywilnych (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 350).
102. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji konwencji z Austrią o Zastępczych Zakładach pensyjnych dla funkcjonarjuszów z 2. II. 1928 (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 371).
103. z dn. 18. III. 1931 o ratyfikacji protokołu o klauzulach arbitrażowych z dn. 24. IX. 1923 (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 372).